

HLA3.9-2239

Ginseng & Tangkuei Formula

人參當芍散
rénshēn dāng-sháo sǎn
 Prášek s *renshenem*, *danggui* a *baishao*

Účinné složky		
kořen všehoje (<i>renshen</i>)	pórnatka (<i>fuling</i>)	kořen koprničku (<i>chuanxiong</i>)
kořen děhele (<i>danggui</i>)	oddenek atraktylodu (<i>baizhu</i>)	kůra skořice (<i>rougui</i>)
kořen pivoňky (<i>baishao</i>)	oddenek žabníku (<i>zexie</i>)	kořen lékořice (<i>gancao</i>)

VYSVĚTLENÍ SLOŽENÍ DLE PRINCIPŮ TRADIČNÍ ČÍNSKÉ MEDICÍNY:

Empirické složení odvozené od směsi HAX3.9 *danggui shaoyao san*, kterou doporučuje *Jingui yaolüe* (cca 220 n.l.) ženám pro prevenci těhotenských komplikací (křeče, předčasné stahy, chudokrevnost, mírné bolesti břicha s otoky). Přidány byly tři doplňující, sladkou chutí vyživující byliny: *rougui*, *gancao* a *renshen*, které směs činí vhodnější u oslabenějších osob s příznaky chladu. Skořice *rougui* svojí štiplavou chutí a horkou povahou prohřívá napříč třemi zářiči všechny orgány spojené s krvetvorbou (HT-LR-KI-SP). Kombinace *rougui*, *danggui* a *chuanxiong* cílí na bolestivou či vynechávající menstruaci, nebo poporodní (popotratové) bolesti břicha vždy na terénu prázdného chladu v drahách *chong* a *renmai*. Novodobé aplikace už směs nevyhrazují jen pro těhotné ženy.

V ČÍNĚ SE PŘÍPRAVKU PŘISUZUJÍ TYTO ÚČINKY:

- ✓ vyživuje krev a navyšuje čchi (*buxue yiqi*)
- ✓ posiluje slezinu a odfiltrává vlhkost (*jianpi shenshi*)
- ✓ zahřívá střed (*wenzhong*)

V ČÍNĚ SE PŘÍPRAVEK TRADIČNĚ POUŽÍVÁ NA:

- ✓ **současné doplnění čchi a krve, posílení sleziny a zahřátí jangu:** chudokrevnost, bolest podbříšku, bolesti hlavy, závratě, suchá kůže, suché vlasy, špatná paměť, nespavost, palpitace, bledý obličej, bledost, slabý hlas, nechut' mluvit, vyčerpanost, zimnice, chladné a oslabené končetiny, neschopnost se zahřát, neformovaná stolice, velké množství čiré moči, zadržování vody, samovolné pocení; jazyk bledý s povlakem bílým či tenkým, nebo bílým a suchým
- ✓ **gynekologické obtíže z *qi-xue-yangxu*:** bílé výtoky, nepravidelná menstruace, bolestivá menstruace, neplodnost, dysfunkční (na menstruační cyklus nenavázané) krvácení
- ✓ **tišení neklidu plodu při terénu *qi-xue-yangxu*,** jde o neklid plodu vyvolaný nedostatkem výživy a zateplení: stav může být provázen některým z výše uvedených příznaků, resp. směs lze na tomto terénu využít i na uvedené příznaky bez přítomnosti neklidu plodu, ale při nestabilním těhotenství a v poporodní péči (např. poporodní bolest břicha, závratě, výtoky, únava)
- ✓ stavy odpovídající biomedicínským příznakům jako menstruační obtíže (nepravidelná, nebo bolestivá, nebo nedostatečná, nebo naopak silná, příp. kombinace uvedených), neplodnost, nestabilní těhotenství, křeče v břiše, neuralgie, nervová slabost, srdeční neklid s palpitacemi, anorexie, otoky, bílé výtoky, suché a nevyživené vlasy, necitlivost končetin, únava – dobrých výsledků bude dosaženo jen při souladu se syndromovým modelem TČM (*qixuexu+yangxu*)

PRÁZDNÝ CHLAD (*QIXUEXU+YANGXU*), příp. i s poruchami oběhu vody, příp. s neklidem plodu

TRADIČNÍ ČÍNSKÉ KOMBINACE:

- ✓ s *tusizi* pro zpevnění a sevření esence ledvin u neklidu plodu s rizikem potratu
- ✓ se *sangjisheng* pro vyživení krve jater (*jin*) a tišení plodu
- ✓ s *huangqin* u neklidu plodu z horkosti
- ✓ se *shengyiren* nebo *chaoyiren* pro odvedení vlhkosti z *couli* a pro výživu pokožky (kontraindikováno v těhotenství)

UPOZORNĚNÍ:

Není vhodná při příznacích horkosti.

Není vhodná ani při nepřítomnosti příznaků chladu, resp. za situace bez prázdnoty jangu (prázdny chlad), tehdy je vhodnější HAX3.9 *danggui shaoyao san*. Oproti ní, při shodném terénu prázdnoty krve, je HLA3.9 vhodnější u stavů s výraznější prázdnotou jangu, nebo s přítomností plného chladu (např. závažnější bolesti břicha, kterým ulevuje teplo), a to i během těhotenství.

Oproti původním poměrům složek ve výchozí směsi HAX3.9 *danggui shaoyao san* již tato směs nemá zvláště zastoupení ani *baishao*, ani *zexie*. Kvůli rovnocennému zastoupení bylin doplňujících čchi a krev se jeví jako příhodnější vztahovat složení spíše k základní směsi pro oboustrannou prázdnotu čchi a krve (*qi-xue liangxu*), tedy WLC5.9 *bazhentang*, ze které byl odstraněn jen zanořující a svojí hutností v dolním zářiči prostagnačně působící *shudihuang* a přidány byly *rougui* a *zexie*. Obě přidané byliny mají účinek na oheň ledvin v jeho fyziologickém i patologickém

významu. *Rougui* teplým způsobem doplňuje *mingmen*, ale navzdory své rozptylující štiplavé chuti umí zároveň stahovat zpět k *mingmenu* plovoucí prázdný jang, tj. jde o situaci falešné/prázdné horkosti nahoře a chladu dole. *Zexie* pročišťuje oheň ledvin, tiší ministerský oheň, odvádí oheň z prázdnoty jin ledvin. Směs odlišuje i výraznější harmonizace metabolismu tekutin (*baizhu*, *fuling*, *zexie*) ve smyslu odfiltrování vlhkosti, přikrčené vody a přetrvávajícího kalného narušujících mechanismus čchi (*qi*) a oběh tělesných tekutin, což napomáhá slezině lépe vyživovat, pak se výživa dostává i všem pěti úschovněm, neboť ztratí-li se vlhkost, pak je slezina mocná, čchi a krev jsou řádně rozeny a i mateřského mléka může být dostatek. *Li Dongyuan* připomíná, že se v *Neijingu* říká, že když se při vlhkosti nezprůchodňuje močení (účinek *zexie*), není to žádná léčba. *Zhu Danxi* dále doplňuje, že *zexie* dokáže odvádět oheň i ze spojnic v děloze. Obecný účinek na *qi-xue liangxu* ve směru jejího dalšího oslabení chladnou prázdnou ledvin (poučka prázdný chlad se rodí zevnitř – *xuhan neisheng*) posiluje specificky kombinace *renshen* a *rougui*: např. ve vztahu ke střednímu zářiči, když zahřívá oheň, aby rodil zemi, a slezina tedy zdravě přepravovala; ve vztahu k *mingmenu*, aby nedocházelo k umenšování vzrušivosti a ochabování sexuálních funkcí; ve vztahu k *jingmai*, aby v nich nedocházelo k zahrazení oběhu krve chladnou škodlivinou; ve vztahu k přeměnám čchi (*qihua*), aby nedocházelo k narušení teplého stoupavého napařování (*zhengteng*), a tedy nežádoucím ovlivnění rození tělesných tekutin, zaplavení vodní čchi či narušení jejího vzestupu, přičemž v této souvislosti je směs využitelná při sklonech k hromadění vody v těle, např. i v souvislosti s fázemi měsíce, neboť nejenže pracuje s vodou, ale též naplňuje tělo výživou, čímž zabraňuje všemožným škodlivinám se usazovat a stávat se škodlivinami hostovskými (*kexie*). Vodnaté opuchliny po celém těle jsou způsobeny prázdnou ledvin a sleziny: prázdné ledviny nedokáží odvádět vodu, prázdná slezina nedokáže ovládat vodu, takže čchi vody mohutní a rozhojňuje se, prosakuje pokožkou, rozlévá se do končetin.

Označení schopnosti „tíšení plodu“ se užívá u bylin, směsí i akupunkturních bodů, které mají dlouholeté empirické zkušenosti s bezpečným užíváním v těhotenství. Zároveň jde o označení terapeutického principu, který v sobě obsahuje dva významy. Obecně jde o „ochraňování těhotenství“, tedy každé cílené působení na snížení rizika potratu podle konkrétního stavu. Druhý význam je uklidňování nadměrně/neklidně se pohybujícího plodu, který takto dává najevo, že podmínky v paláci dětí (*zigong* – děloha) nejsou ideální a harmonické. V obou těchto významech je směs určena na kombinovaný terén *qi-xue-yangxu*: teplým doplňováním podporuje tvorbu vyživující čchi a krve, což ji předurčuje pro použití u obou hlavních „těhotenských“ prázdnot, tj. jak ledvin, tak *qi-xue*. Velmi cenné na ní je, že díky *fulingu* a *zexie* v kontextu ostatních složek citlivě pracuje s vodou, a proto je využitelná i při otocích končetin, neboť jinak je pravidlem vyhýbat se v těhotenství diuretickému působení. Bez úpravy není použitelná na stavy s horkostí plodu. Nemá ani účinek na propadající se čchi středu, ani na svírání/zadržování plodu, jako je tomu u směsi WLCB.9 *baochan wuyou fang* / *shisan taibao fang*.

DÁVKOVÁNÍ:

2–6 tablet denně, alespoň 15–20 minut před jídlem zapít vlažnou až teplou vodou, ideálně na lačný žaludek; nejlépe ráno či dopoledne.